

Pasaules Dabas Fonda (WWF) konkursa "Gada lauksaimnieks Baltijas jūras reģionā 2019" vērtēšanas kritēriji

Pasaules Dabas Fonds (WWF) sadarbībā ar Baltijas jūras reģiona partneriem ir uzsācis konkursu "Gada lauksaimnieks Baltijas jūras reģionā 2019", kura mērķis ir izcelt labas un Baltijas jūrai draudzīgas lauksaimniecības prakses piemērus, kā arī sniegt pozitīvus, iedvesmojošus un inovatīvus praktiskos piemērus, lai veicinātu barības vielu noplūdes samazināšanos un iespējami plašu ilgtspējīgas lauksaimniecības prakses izplatību.

Konkursa gaitā katrā no Baltijas jūras reģiona valstīm žūrija izvirza finālistu, kurš pārstāv valsti reģionāla līmenī un pretendē uz naudas balvu 10 000 eiro un titulu "Gada reģionālais lauksaimnieks Baltijas jūras reģionā". Šogad konkurss izraudzīsies finālistu no 11 dalībvalstīm, kuras atrodas Baltijas jūras sateces baseinā. Katras dalībvalsts finālists saņems atzinības rakstu un naudas balvu 1 000 eiro vērtībā.

Katru gadu konkursa ietvaros tiek rīkota konference, kur starptautiskā žūrija paziņo uzvarētāju, kā arī kopā ar pārstāvjiem no uzņēmumiem, valsts pārvaldes un sabiedrības tiek diskutēts par iespējām kā veicināt videi draudzīgas lauksaimniecības prakses.

KRITĒRIJI

Nominācija - lauksaimnieki var nominēt paši sevi vai tikt nominēti caur trešajam personām. Ir svarīgi, lai tiktu pārstāvēti abu dzimumu pārstāvji. Kandidāti var būt gan indivīdi, gan ģimenes un lauksaimniecības uzņēmums.

Ģeogrāfiskie kritēriji – Kandidātam/-iem ir jābūt aktīvam Baltijas jūras sateces baseina teritorijā.

Saimnieciskie kritēriji

(a) Konkurss ir ierobežots tikai profesionāliem lauksaimniekiem – t.i. lauksaimnieki, kuru ienākumu avots ir lauksaimnieciskā ražošana, piemēram, lopkopība un/vai augkopība.

(b) Tiek mudināts pieteikties plašam pretendentu lokam – t.i. sākot ar mazām un beidzot ar lielām saimniecībām, kas nodarbojas gan ar konvenciālo, gan bioloģisko lauksaimniecību, kā arī ar vai bez lopkopības.

Vides kritēriji

(a) Kandidātam/-iem ir jāveic pasākumi, lai samazinātu barības vielu noplūdi saimniecībā. Barības vielu emisijas ietver gan barības vielu izskalošanos ūdenī un gāzveida zaudējumus kā, piemēram amonija emisijas no kūtsmēsliem.

(b) Kandidātam/-iem nedrīkst būt problēmas ar tiesību normās noteikto vides kritēriju sasniegšanu, kā arī nedrīkst būt iesaistīts tiesu procesos, kas skar vides aizsardzību, dzīvnieku labturību, darba vides aizsardzību vai citus saistošus normatīvos aktus.

(c) Pasākumiem, kuri tiek veikti, lai samazinātu barības vielu noplūdi, ir jābūt inovatīviem un īpašiem, kas atsaucas arī valsts mērogā un noteiktos standartos. Kandidātam/-iem jāspēj demonstrēt ieviesto pasākumu ietekmi uz eitrofikācijas samazināšanu. Tas nozīmē, ka kandidāts/-i:

- I. ir izgudrojis, pārbaudījis vai praktizējis savas metodes barības vielu emisiju mazināšanā un var apliecināt ieguvumus no tām;

- II. izmanto konvencionālas, labi pārbaudītas metodes, taču pielieto tās plašākā mērogā;
- III. spēj noteikt efektivitāti vai ir kādas jaunas metodes aizsācējs savā dzīvesvietā, kas ir daudzsološa, taču vēl nav apstiprināta;
- IV. neatbilst iepriekš minētajiem kritērijiem, taču ir labs piemērs efektīvu pasākumu ieviešanā savā saimniecībā, lai mazinātu barības vielu emisijas.

Citas priekšrocības

Pamatkritēriji balvas iegūšanai saistīti ar pasākumiem, kas vērsti uz to, lai mazinātu eitrofikāciju. Citas saimniecībā lietotās metodes, kas nav saistītas ar eitrofikācijas mazināšanu, var kalpot kā papildus informācija uzvarētāja noteikšanai. Šie pasākumi var būt:

- I. samazināta pesticīdu lietošana;
- II. samazinātas siltumnīcas efektu izraisīto gāzu emisijas vai citi pielāgojumi klimata pārmaiņām;
- III. pasākumi, kas veicina bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu;
- IV. citu izglītošana un/vai citu lauksaimnieku iedvesmošana, kalpojot kā labam piemēram.

Lauksaimniecībā lietoto pasākumu piemēri, kas mazina barības vielu noteci

Augsnes apsaimniekošana

veģētācijas segums ziemā;

samazināta apstrāde;

apstrādes veikšana pavasarī, lai audzētu kultūraugus;

zaļmēslojuma audzēšana;

atmatu, kuras atrodas smilšainā augsnēs, aršana rudenī;

kontrolēta augsnes horizontu drenāža

Mēslošanas līdzekļu izmantošana

mēslošanas plāns un sabalansēts barības vielu daudzums;

pāreja no konvencionālās uz bioloģisko produkciju;

samazināts mēslošanas apjoms;

apvienota minerālmēsļu un kūtsmēsļu lietošana, lai nodrošinātu nepieciešamās barības vielas;

kaļķošana;

izvairīšanās no mēslošanas augsta riska teritorijās;

izvairīšanās no mēslošanas augsta riska periodos;

kūtsmēsļu glabātuves ietilpības palielināšana;

kūtsmēsļu transportēšana uz netālu esošajām saimniecībām;

virčas atdalīšana no kūtsmēsliem;

kūtsmēslu kompostēšana;

biogāzes ražošana no kūtsmēsliem vai citiem lauksaimniecības bioloģiskajiem atkritumiem;

granulēšana;

sadedzināšana.

Mājlopu barošana

“Fāžu barošanas” ieviešana mājlopiem

slāpekļa un fosfora savienojumu samazināšana uzturā;

uztura bagātināšana ar fitāzi un aminoskābēm

mitras barības izmantošana un fermentācija

Saimniecības infrastruktūra

mitraiņu saglabāšana;

aizsargjoslas;

aramzemju pārveidošana par zālājiem.